

ÖSSZESÍTÉS
az OFA-FSZF 10121-2010/23 számú programról
„A fogyatékos személyek részére szociális intézményi ellátást nyújtó nem
állami, nem egyházi fenntartók tevékenységének támogatására”

A projekt keretében megvalósított fejlesztések, képzések:

- Lantegi szolgáltatási csomag „Lantegi – Új munkaképesség felmérő módszer a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása érdekében” képzése két alkalommal három napos előadássorozat formában valósult meg Budapesten a Kézenfogva Alapítványnál. Az elszámolási időszakban sikeresen lezárult a képzés. A képzésen egy munkatársunk vett részt, Németh Szilvia.

Előadott témák, és az előadók:

Október 20.:

1. Magyarország fogyatékosügyi jogszabályi keretei, érdekérvényesítés, és annak lehetőségei
Előadó: Szauer Csilla
2. Változó törvényi keretek és intézményi háttér a célcsoport foglalkoztatása területén
Előadó: dr. Gazsi Adrienn
3. A foglalkoztatás fajtái: Hasonlóságok, különbségek, átjárhatóság, szintek
Előadó: dr. Gazsi Adrienn

Október 21.:

1. A fogyatékos emberek foglalkozási rehabilitációja, a foglalkoztatás lehetőségei
Előadó: Garai Dóra
2. Aktív korú fogyatékos személyeket mérő eszközök

Október 22.:

1. Felnőttképzés és az egész életen át tartó tanulás lehetőségei a komplex rehabilitációban érintett szakemberek számára
Előadó: Schenk Lászlóné.
2. Bevezetés a Lantegi módszerről
3. A Lantegi használatának folyamata
4. Az eredmények összehasonlítása
5. Általános kép a módszertani eszközről
6. A Lantegi használatának folyamata

November 17.:

1. Eredmények összehasonlítása elemzések
Előadó: Schenk Lászlóné
2. A Lantegi skála, pontozás; A személy profilja
3. A személy profilja

November 18.:

1. A munkahely profilja, munkahelyi 26 változó
Előadók: Jakubinyi László (1-3.), Opitz Magda (4.)
2. Munkahelyi analízis, kockázatelemzés, környezet, géphasználat
3. Egyéni fejlesztési terv
4. Informatika; Adatbázis használat

November 19.:

1. Egyéni fejlesztési terv
Előadó: Jakubinyi László
2. Lantegi módszertani összegzés
3. Hiányzó láncszemek
4. Csoportzárás

November 26.:

Innovációk értelmi fogyatékos és autista emberek aktív munkaerő-piaci részvételének elősegítéséről – elméleti modul

Előadó Opitz Magda

1. Bevezetés az adatbázisok világába
2. Lantegi adatbázis speciális jellemzői
3. Lantegi adatbázis használata bevezető előadás
4. Lantegi adatbázis felhasználási területei
5. Lantegi adatbázis jövője, lehetőségek az informatika világában

November 29.:

Innovációk értelmi fogyatékos és autista emberek aktív munkaerő-piaci részvételének elősegítéséről – gyakorlati modul

Előadó Opitz Magda

1. Lantegi adatbázis használata, belépés és jelszó
2. Keresés a Lantegi adatbázisban
3. Munkáltatói profil feltöltése a Lantegi adatbázisba
4. Munkavállalói profil feltöltése a Lantegi adatbázisba
5. Profilok automatikus illesztése

Az előadásokat gyakorlatok egészítették ki, amikor a hallgatók helyszínen 4 mérést végeztek el mentor segítségével, és a megszerzett tudást elmélyíthették.

A hallgató nagyon pozitívan értékelt az elvégzett tanfolyamot. A munkája területén alkalmazni tudja, s ezáltal a szervezet minőségi fejlesztését sikerült megvalósítani.

- *„Kommunikációs akadálymentesítés, az esélyegyenlőség megteremtése megértési nehézséggel élők számára – a könnyen érthető kommunikáció módszerei”* képzés az elszámolási időszakban sikeresen lezárult. Az időszakra eső tanfolyam 2010. november 5-én, 12-én és 25-én egész napos, kihelyezett képzés formában valósult meg. Helyszíne: Boncodföldei Faluház. Résztevők: a projektbe bevont 6 fő támogatott dolgozó.

Október 29.:

Előadó: Rozsos Kata,

1. Megértési nehézségek okai
2. Értelmi fogyatékosággal élők kommunikációja
3. Írásbeli kommunikáció alapjai
4. Célcsoport megismerése
5. Autizmussal élők kommunikációja, játék
6. Könnyen érthető kommunikáció alapjai
7. A kommunikáció eszköztáráról, játék
8. Hogyan írjunk könnyen érthető szöveget?
9. Könnyen érthető kommunikáció formai követelménye
10. Könnyen érthető kommunikáció tartalmi követelménye
- 11.

November 5.:

Előadott témák *„A szóbeli könnyen érthető kommunikáció”* című előadásból:

Előadó: Graf-Jaksa Éva,

12. A kommunikáció két axiómája, szerepe, jelentősége
13. A közvetlen emberi kommunikáció csatornái
14. Non-verbális kommunikáció
15. Játék: Hallgatók elmutogatással kommunikálnak, tapasztalatok megbeszélése
16. Beszédmegértés fejlődése
17. A beszédészlelési és beszédmegértési folyamat zavarainak osztályozása
18. A beszédészlelési és beszédmegértési folyamat zavarának okai, rizikótényezők
19. Mire figyeljünk, ha értelmi fogyatékosággal élő emberrel beszélünk?
20. Gyakorlatban bevált technikák önérvényesítőkké
21. Hol lehet különösen nagy jelentősége a könnyen érthető verbális kommunikációnak?

November 12.:

Előadott témák *„Az egyenlő esélyű hozzáférés jogi alapjai”* című előadásból:

Előadó: Dr. Danó Réka

1. A fogyatékossgal élő emberek emberi jogai
2. Nemzetközi dokumentumok a fogyatékossgal élő személyek jogairól
3. Paradigmaváltás a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatban
4. Feladat: a fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos tévhitek és sztereotípiák
5. Az ENSZ Egyezmény rendelkezéseiről
6. A hozzáférhetőség
7. Az ésszerű alkalmazkodás
8. Az egyetemes tervezés
9. Hazai jogszabályi környezet
10. A hozzáférhetőség fontossága az értelmi fogyatékossgal élő személyek számára

November 25.:

Előadók: Graf-Jaksa Éva, Fehér Nóra

Előadott témák:

1. Könnyen érthető kommunikáció: angol és német nyelvterület tapasztalata
2. Könnyen olvasható szöveg
3. Az írás külső formája I., II., III.; forma és betű
4. Számok
5. Fényképek, képek, illusztrációk, szimbólumok
6. ELA kommunikációt segítő eszköz használata az autizmussal élőknl
7. A stílus/hangvétel
8. Könnyen érthető szöveg formai és tartalmi követelményei
9. Gyakorlatok a könnyen érthető kommunikációra

A képzéseken a támogatott dolgozók a pályázat szerint teljes létszámban vettek részt, nem volt hiányzás. Az órákon leadott anyagokról összefoglaló jegyzetet kaptak a hallgatók. A tanfolyamot mindenki sikeresen elvégezte, és erről tanúsítványt kaptak. A támogatott dolgozók által kitöltött elégedettségi ívek alapján a képzések sikeresek voltak, az elsajátított tudást a munkájuk területén alkalmazni tudják. Ez azt jelenti, hogy szervezetünk minőségi fejlődést ért el a képzések megvalósításával.

- Az ÉFOÉSZ által lebonyolított *Az új Polgári Törvénykönyv cselekvőképességi szabályainak alkalmazása- a Támogatott Döntéshozatal meghatározása és alkalmazása a gyakorlatban* című képzésen 6 fő támogatott dolgozó vett részt két turnusban. Az előadások az első turnusnál február 28-án, március 17-én, és március 18-án, a második turnusnál március 25-én, március 28-án és március 31-én valósultak meg 3-3 alkalommal.

Az előadott órák témái:

1. alkalom:

1. *A támogatott döntéshozatal jogi megközelítésben*
 1. – Bevezetés
 2. - Képzéssel kapcsolatos fogalmak tisztázása
 3. - ENSZ Egyezmény,
 4. - Pozitív attitűdök
 5. - Gondnokságra vonatkozó nemzetközi adatok
 6. - Eljárási garanciák
 7. - A hatályos gondnoksági szabályok kritikája
 8. - A támogatott döntéshozatal alapelvei
 9. - Gyakorlati feladatok
2. *Döntések és következmények*
 1. Szakmai kompetenciafejlesztés
 2. Segítő típusok
 3. Burn-out = Kiegész

2. alkalom:

1. *Konfliktuskezelés, problémamegoldás*
 1. Konfliktus deffiníciója
 2. Konfliktusok fajtái
 3. Konfliktus megoldási stratégiák
 4. Interperszonális konfliktuskezelési stílusok

5. Konfliktuskezelési stílusok
 6. A konfliktuskezelés előfeltétele
 7. Egyéni konfliktusoldó reakciók
 8. A konfliktuskezelés hibás formái
 9. A problémamegoldó modell gyakorlata
2. *Valódi választási lehetőségek-egyéni döntéshozás*
1. Thomas – Kilman teszt felvétele
 2. - Teszt kiértékelése
 3. - Típusok megbeszélése
 4. - Konfliktusmodell magyarázata
3. *Döntéshozásra szolgáló megnyilvánulási eszközök és módszerek*
1. Kompromisszumos és konszenzusos döntés megértésének a folyamata
 2. Két típus összehasonlítása
 3. Gyakorlati feladatok

3. *alkalom:*

1. *Attitűd formálás – támogatáshoz való jog felmerülő igény esetén*
 1. Az önismeret, önismereti munka és személyiségfejlesztés
 2. A kommunikáció általános jellegzetességei
 3. A közvetlen emberi kommunikáció csatornái
 4. Szituációs játékok
2. *Támogatott döntéshozatal a gyakorlatban*
 1. Támogatott döntéshozatali projektek
 2. Általános összegzés
 3. Gyakorlati feladatok

A képzéseken a támogatott dolgozók a pályázat szerint teljes létszámban vettek részt, nem volt hiányzás. Az órákon leadott anyagokról összefoglaló jegyzetet kaptak a hallgatók. A tanfolyamot mindenki sikeresen elvégezte, és erről tanúsítványt kaptak. A támogatott dolgozók által kitöltött elégedettségi ívek alapján a képzések sikeresek voltak, az elsajátított tudást a munkájuk területén alkalmazni tudják. Ez is azt jelenti, hogy szervezetünk minőségi fejlődést ért el a képzések megvalósításával.

A megvalósított fejlesztések beépítése a boncodföldei Autisták Védőotthonának szakmai munkájába:

- a.) "Kommunikációs akadálymentesítés, az esélyegyenlőség megteremtése megértési nehézséggel élők számára – a könnyen érthető kommunikáció módszerei" képzés elsajátítása és alkalmazása munkánk során.

Autista ellátottaink jelentős kommunikációs deficittel élik életüket, 80%-uk sohasem tanul meg beszélni (Kanner szindrómások), azaz nem produkálnak olyan hangokat, amelyek felismerhető szavakká állnának össze.

Kisebb részüknél kifejlődik a beszéd, de szokatlan jellegzetességek tapasztalhatóak (Asperger szindrómások)

- Echolalia: az a kényszer, ami a gyermekeket arra indítja, hogy normálistól eltérően szokatlanul gyakran ismétljen meg szavakat vagy kifejezéseket
- Metaforikus nyelvhasználat: amikor olyan kifejezést alkalmaz autizmussal élő egyén, amit csak az ért, aki tudja, hogy mire szokta alkalmazni ezt a szóhasználatot, tehát nem valódi metafora.
- Neologizmusok: Új szócskát alkotnak, amelynek csak az autista egyén számára van értelme.
- Névmástévesztés: amikor pl. a „te” névmást, vagy a saját nevét használja az „én” névmás helyett.
- Egyéb rendellenes nyelvi problémák: pl. szokatlan hanglejtés, monotonitás, vagy egyes kifejezések félreértelmezése általában többértelmű szavaknál, nehezen ismerik fel a beszélő szándékát, a mondatban rejlő plusz jelentéseket, stb.

Az autizmussal élők nagymértékben sérült kommunikációs készsége illetve a beszéd teljes hiánya miatt szükséges az alternatív kommunikációs eszközök – pl. ELA - használata a könnyebb megértéshez, a kommunikáció fejlesztéséhez. Ez rendkívül fontos szerepet játszik az ilyen sérült emberek szocializálódásának elősegítésében, és a társadalmi beilleszkedésükben. A jobb kifejezőképesség megváltoztathatja, mélyítheti a családon belüli kapcsolatokat is. Az autizmussal élő emberek életminősége a fejlesztés által nagymértékben javulhat. Ki tudják fejezni gondolataikat, amely az egyes élethelyzetekben nagyobb lehetőségek elé juttatja őket. A jobb megértés az önállóságra nevelésben is jelentős szerepet kap. A napi teendőket felügyelet mellett ugyan, de önállóbban tudják elvégezni.

Az ELA programban tizenhárom feladattípus jelenik meg, mely jól használható az autizmussal élő személyek nyelvi és kognitív képességei szerint kombinálva. Ezekon túl egy-egy adott fejlesztésben új feladatokat is bevezethetünk. E sorozat túl a nyelvi és kognitív fejlesztésen alkalmas a memória, figyelem, a munkavégzés önállóságának megsegítésére is.

Az ELA program előnyei közül kiemelendő, hogy a fotók természetes helyzetben ábrázolják a személyeket és tevékenységeket, s hogy nagymennyiségű kép áll rendelkezésre, hogy egységes formátumú, így, ha valamilyen hiba fordul elő, könnyen következtethetünk arra, hogy annak mi az oka.

A nyelvi készségek számos aspektusát fejleszthetjük az ELA segítségével: gesztusok felismerését és megnevezését, összetett mondatok kialakítását, névmások használatát, szövegek előállítását taníthatjuk.

Túl a verbális kommunikációs formát használó személyeken, a nembeszélő személyeknek is sok tapasztalatot nyújthat e sorozat. Sőt, akár segítségünkre lehet a beszéd beindításában is.

A képek óriási mennyiségénél fogva pedig biztosan ki tudunk választani olyanokat, amelyek önmagukban motiváló hatásúak. Az autista személyeknek ugyanis nem csupán a kommunikáció technikáját kell megtanítanunk, de tanítanunk kell a kommunikáció „hatalmát” is. (Vagyis, hogy a kommunikáció segítségével „mozgathatja” környezetét.)

Az ELA programmal megvalósításra került új kommunikációs fejlesztési módszer a – többségében egyáltalán nem beszélő – védőotthon ellátottainak könnyebb megértését segíti, amely a cselekvőképességük jobb felismerését, érdekeik nagyobb mértékű érvényre juttatását eredményezi.

- b.) *Lantegi képzés – Új munkaképesség-felmérő módszer a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása érdekében, és az innovációk értelmi fogyatékos és autista emberek aktív munkaerő-piaci részvételének elősegítéséről*” című képzés

Mivel az Alapítvány hosszú távú céljai között szerepel az intézményi foglalkoztatás bevezetése, amelyhez szükséges az Otthonban élő fiatalok munkaképességének felmérése. Fontos tudnunk azt is, hogy melyek azok a munkaformák, amelyeket a fiatalok el tudnak végezni, és ezzel hozzá tudnak járulni az intézmény fenntarthatóságához.

A foglalkoztatás kialakítása hosszadalmas és költséges folyamat, mivel szükséges pl.:

- a fiatalok munkaképességének felmérése,
- a megfelelően ítélt munkakörökhöz szükséges körülmények és a munka elvégzéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételek felmérése.

Mivel a fiatalok munkaképességének felmérésére szükség van, ezért költséghatékonyabbnak tartottuk, ha az Alapítvány dolgozói között, van olyan szakember, aki rendelkezik ilyen szakvégtzettséggel.

A Lantegi-munkaképesség felmérő módszer felhasználása:

- Folyamatban van a fiatalok munkaképességének felmérése, ezen belül már megtörtént 4 fiatal képességeinek felmérése.
- Fejlesztési javaslat és ütemterv került kidolgozásra, melynek célja, hogy a fiatal minél több munkafolyamat elvégzésére képes legyen.
- Folyamatban van a munkakörök felmérése,
- Fontos tudnunk:
 - a foglalkoztatás bevezetése előtt, hogy bizonyos munkafolyamatok, milyen kockázati tényezőket rejtjenek,
 - a fiatalnak a munkafolyamat, melyik részénél van szüksége tárgyi, személyi segítségre, illetve milyen körülmények kialakítása szükséges.

A Lantegi módszer szerepe az intézmény fenntarthatóságában:

- a Lantegi módszer elsajátításával az Alapítvány olyan tudás birtokába került, amellyel az intézmény fenntarthatóságához hozzájárul azzal, hogy térítés ellenében, szolgáltatást nyújt.
 - munkakörök felmérése munkáltatók részére,
 - illetve megváltozott munkaképességű emberek (egészségkárosodással, értelmi sérüléssel, autizmussal élő emberek) felmérése.

- c.) *„A támogatott döntéshozatal meghatározása és alkalmazása a gyakorlatban – az új Polgári Törvénykönyv cselekvőképességi szabályainak alkalmazása”* című képzés.

A képzésen elsajátítottak hozzájárulnak az intézmény dolgozóinak szemléletváltásához.

A segítő szakember kompetenciáinak változása hozzájárul a fiatal önmagával kapcsolatos döntéseinek segítéséhez.

Fontos, hogy a segítő képes legyen arra, hogy:

- nyitott és elfogadó legyen a fiatalok iránt,
- szükség esetén egyértelmű viselkedési határokat jelöljön ki,
- tudjon kapcsolatot teremteni más szakemberekkel,
- nyitott, szívélyes, megértő, tiszteletteljes, kommunikációrendszer irányába hasson,
- az információkat konkrétan, a fiatalok számára követhetően, egyértelműen fogalmazza meg,

- a fiatalok folytatott interakciókban észlelje:
 - hogy az útmutatásokat megértették-e,
 - hogy mennyire motiváltak a fiatalok a kérdésre, a bekapcsolódásra és közlésre, a koncentrált munkára,
- az interakciókban észlelje, hogy a köztük lévő kapcsolatok pozitívan alakulnak-e, a fiatalok önként és kölcsönösen segítenek-e egymásnak,
- észlelje és kezelje a csoportban zajló szociális eseményeket és folyamatokat,
- felvállaljon és kezeljen feszültségeket és konfliktusokat,
- megértse a fiatalok kifejezőmódjának különböző formáit (viselkedési minták, jelek, élménybeszámolók),
- önmagát érvényesítse, vagy hátrébe szorítsa (rugalmas legyen),
- még hiányzó kompetenciáit önállóan fejlessze,
- önálló kezdeményezéseket, és tevékenységeket alakítson ki,
- körültekintő munkát végezzen, áttekintő képességét nehéz helyzetekben is megőrizze,
- saját célokat alakítson ki és megvalósításokon munkálkodjon,
- nyitott legyen új helyzetek és feladatok iránt,
- önállóan és tervszerűen végezze a munkáját,
- problémák esetén többféle megoldási módot keressen,
- folyamatosan kiegészítse hiányzó ismereteit,
- további készségeket és képességeket fejlesszen ki önmagában,
- önmagát adja a fiatalok előtt,
- reálisan értékelje önmagát,
- öntudatos fellépése legyen, bizalmat sugározzon,
- saját korlátai és gyengéit figyelembe vegye,
- jó együttműködést alakítson ki a fiatalokkal,
- megfelelő felelősséget ruházzon át a fiatalokra,
- tiszteletben tartsa a fiatalok egyéni kezdeményezéseit,
- társas munkaformákat kezdeményezzen, a fiatalok közötti kapcsolatok kialakítását elősegítse,
- a segítő a szülőkkal kapcsolatot tudjon fenntartani.

A támogatott döntéshozatal az intézmény lakói esetében a mindennapok szervezésében alkalmazható, például az önellátásban (az öltözék kiválasztásában), a szabadidő kialakításában (játékok kiválasztása).

Az új módszerek bevezetése és a dolgozók képzése szakmailag hosszú távon is minőségi fejlődést eredményez a Védőotthon életében, autista védenceink élete teljesebbé, társadalmi integrációjuk könnyebbé válik.

- a.) Az ELA programmal bevezetésre kerülő új kommunikációs fejlesztési módszer alkalmazásával a többségében egyáltalán nem beszélő ellátottaink könnyebb megértése érhető el, amely által könnyebbé válhat társadalmi integrációjuk.
- b.) A Lantegi képzés elsajátításával a védőotthon vezetője szakértővé vált, így autista védenceink munkaképességét felmérhetjük, amelynek segítségével a foglalkoztatásuk lehetővé válhat, illetve fejlesztési lehetőségeik hatékonyabban működhetnek.
- c.) A védőotthonban élő autista fiatalokkal közvetlenül kapcsolatban álló dolgozóink a Ptk. Támogatott döntéshozatalra irányuló új rendelkezéseinek elsajátításával ellátottaink érdekeit jobban érvényre juttathatják. A törvényi szemléletváltás így új lehetőségeket tár fel a védőotthon életében.

Zalaegerszeg, 2011. április 26.